

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

XXVIII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТЬОГО

28 лютого 2025 р., м. Харків, Україна

С М А Й Б У Т Н Ї Є

У СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Ч ЮРИСПРУДЕНЦІЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ

А ПОЛІТОЛОГІЯ

ПСИХОЛОГІЯ

С ПЕДАГОГІКА

СОЦІОЛОГІЯ

Н ЕКОНОМІКА

І ФІЛОСОФІЯ

ФІЛОЛОГІЯ

С ІСТОРІЯ

Т МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Б МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО

Матеріали
XXVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 28 лютого 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

УДК 001+101+14+159.9+17+316+32+33+34+35+364+37+792+81
У45

Редакційна колегія:

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка (голова);
Кузь О. М., доктор філософських наук, професор;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Смолянук В. Ф., доктор політичних наук, професор;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка

Український соціум: соціально-гуманітарний аналіз сучасності
У45 та прогноз майбутнього : матеріали XXVIII Всеукр. наук. -практ конф.
(м. Харків, 28 лют. 2025 р.) / [редкол.: Герасіна Л. М. (голова),
Кузь О. М., Прудников В. А. та ін.] ; ГО «Аналіт. центр сучас. гума-
нітаристики» ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2025. –
102 с.

ISBN 978-617-8602-48-2

Матеріали містять доповіді, у яких висвітлено актуальні проблеми ста-
лого розвитку людства, євроінтеграції України, впливу інститутів громадян-
ського суспільства на соціально-політичні процеси в Україні, патріотичного
виховання молоді, міфологізації політичної реальності, психосоціальної
підтримки військовослужбовців в умовах бойових дій тощо.

УДК 001+101+14+159.9+17+316+32+33+34+35+364+37+792+81

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної
гуманітаристики», 2025

© Харківська асоціація політологів, 2025

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

ISBN 978-617-8602-48-2

Геополітична ідентичність України незмінно утримує проблеми імперіалізму, колоніалізму, деколонізації. Гібридний характер експансіонізму, російського імперіалізму і колоніалізму, незважаючи на політико-історичні трансформації, поєднує воєнно-силові дії з культурною політикою, що базується на доктрині «великої культури». Така міфологізація величчя культури підштовхує окуповані території до відмови від власної ідентичності. На відміну від британського та французького колоніалізму, які породили рефлексію щодо своєї появи, «російському дискурсові це не властиво... націоналізм експансії маскується захисним націоналізмом» [2, с. 123].

Дискурс повоєнного розвитку України з необхідністю включає ціннісно-змістовне та когнітивно-комунікативне наповнення геополітичної ідентичності. Поряд з комплексом політико-географічних ознак держави, ресурсної бази визначаються особливості її зовнішньополітичних орієнтирів, внутрішніх міжрегіональних зв'язків, єдність політичної нації. Завдання громадянського суспільства: не допустити не тільки цензурування провідними політичними акторами масового повоєнного дискурсу, а й набуття ними пріоритетних позицій в просуванні гіпотетичних ідей і проєктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Снайдер Т. Що я відчув в Україні та який зробив висновок про США. *New Voice*. 16.02.2025. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/timoti-snyder-u-zaporizhzhii-sshastayut-shozhimi-na-rosiyu-50490171.html> (дата звернення: 16.02.2025)
2. Лютий Т. Культура припад і спротиву. Київ: Темпора, 2020. 570 с.

Требін М. П.,

доктор філософських наук, професор,
Харківський національний економічний
університет
імені Семена Кузнеця

КРИМІНАЛІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН ЯК ДЕСТРУКТИВНА МЕГАТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ

Однією з деструктивних мегатенденцій сучасного глобалізованого світу став процес інтенсивної криміналізації суспільних відносин, що набуває в наш

час міжнародного характеру у вигляді глобалізації злочинності, створення транснаціональних кримінальних угруповань. Набуття національною злочинністю транснаціональних форм й утворення міжнародних злочинних організацій (завдяки глобалізації політичних з'язків, економічних і комерційних стосунків, міграційних процесів й інформаційних потоків, через «економічний шпіднаж» і конкуренцію в найбільш прибуткових галузях і технологіях, безпрецедентне поширення ринку перевезень і туризму) стало сьогодні критично-ризиковою глобальною тенденцією світового розвитку [1]. Транснаціональна організована злочинність є серйозною та зростаючою загрозою як національній, так й міжнародній безпеці. Згідно з даними доповіді Управління ООН з наркотиків та злочинності за 2023 р., організована злочинність продовжує приносити колосальні прибутки. На цей час загальний прибуток транснаціональних злочинних організацій оцінюється приблизно в 1,5–2 трильйона дол. США. Ця сума еквівалентна приблизно 2–5% світового ВВП [2]. Для порівняння, 2009 р. цей показник становив 870 млрд доларів або 1,5% світового ВВП [3]. Тобто, за минулі п'ятнадцять років доходи транснаціональної організованої злочинності зросли приблизно в 2 рази як в абсолютному вираженні, так і у відсотках від світового ВВП. Це свідчить про збереження високої прибутковості кримінального бізнесу та зростання його масштабів. Інтернаціоналізація організованої злочинності найбільше помітна у поширенні ринків збуту наркотиків, незаконної торгівлі людьми (та їх вилученими органами), дітьми, зброєю, радіоактивними речовинами, викраденими цінностями тощо, які поставляються через мережу злочинних комерційних організацій. Таким чином, міжнародні злочинні об'єднання становлять глобальну загрозу не одній, а більшості країн світу, перешкоджають нормальному міжнародному співробітництву, руйнують довіру до ефективності правоохоронної діяльності, загрожують законним інтересам і правам громадян будь-якої держави.

Це поставило перед науковцями та практиками нові складні проблеми: наприклад, усвідомлення того, яким чином буде йти об'єктивний процес криміналізації соціальних відносин за умов прогресуючої глобалізації світу; як у подальшому буде розвиватися сама глобалізація під впливом злочинності, що інтенсивно зростає; чи можна передбачити та виробити адекватну систему запобігання таким глобальним загрозам, як міжнародний тероризм, транснаціональна злочинність, не порушуючи при цьому законні права і свободи громадян тощо [4–6].

Наукові дослідження засвідчують про специфічний, дуалістичний вплив глобалізації (ескалація злочинів та посилення боротьби з ними) на процеси

транснаціональної і національної злочинності, що виявляється у таких кримінологічних аспектах: досить високий рівень і специфічна структура злочинності у світі в цілому та в окремих країнах; змінюється сукупність глобальних причин і умов росту злочинності та її окремих різновидів; відбувається «космополітична» трансформація особистості сучасного злочинця, що має пристосовуватись до транснаціональних умов діяльності; виникають нові форми й види суспільно небезпечної діяльності в глобально взаємозалежному світі; відбувається активна транснаціоналізація злочинності, особливо організованої та терористичної; вимушено поширюється специфічна сфера злочинного в кримінальному законодавстві деяких країн; відповідно, йде інтенсивний розвиток міжнародного співробітництва правоохоронних структур у боротьбі з транснаціональною злочинністю; зміст та організаційно-правові заходи держав із запобігання й припинення злочинності також піддаються впливу глобальних процесів [7–9].

У світі існує велика кількість транснаціональних організованих злочинних угруповань, що відрізняються за походженням, розмірами, сферами спеціалізації, а також за низкою інших параметрів. За оцінками експертів, найбільш потужними з транснаціональних кримінальних формувань сьогодні є: колумбійські кокаїнові картелі; китайські кримінальні угруповання, що організовуються навколо глибоко законспірованих злочинних угруповань, іменованих тріадами; італійські мафіозні структури. Англійські дослідниці Феліція Аллум і Дженніфер Сендс вважають, що в Європі найбільш помітна кримінальна діяльність китайських, колумбійських, італійських, російських, східноєвропейських і турецьких угруповань організованої злочинності [10].

Однією з колумбійських традицій у кримінальній сфері здавна була діяльність нелегальних угруповань, що сформувалися на сімейній або міжсімейній основі [11]. Саме цей принцип організаційної побудови використали найбільші у світі колумбійські картелі, сконцентровані головним чином у Медельїні та Калі. Перш ніж кокаїн став основним об'єктом їхніх ділових інтересів, колумбійці були головними постачальниками марихуани на світовий споживчий ринок. Однак наприкінці 70-х років минулого сторіччя деякі з колумбійських злочинних структур дійшли висновку, що величезний потенціал рентабельності пов'язаний саме з кокаїновим бізнесом. Потенційний прибуток обіцяв бути просто нечуваним за умови організації та здійснення повного технологічного циклу операцій – вирощування, переробки, постачання та реалізації продукту. Результатом стало створення однієї з най-

більших агроіндустрій у світової історії та приплив такого величезного прибутку, який організованим кримінальним співтовариствам не доводилося отримувати досі. Існують оцінки, що 80% кокаїну в світі постачають десять колумбійських кримінальних картелів. За найскромнішими підрахунками, загальний дохід картелів досяг 70% від сукупного національного доходу Колумбії, Болівії, Перу разом узятих, а середній прибуток перевищив обсяг національного бюджету Перу і Болівії.

Наступною за величиною та значимістю (після колумбійських картелів) транснаціональною злочинною організацією є китайські тріади, що базуються в Гонконгу і частково на Тайвані, а також мають філії у багатьох регіонах світу. Слово «тріади» запозичене зі священного символу китайського суспільства – небо, земля, людина (трикутник). Нині фахівці виділяють кілька найбільш могутніх китайських злочинних угруповань: «Big Circle», яка діє на території США, Канади, Південної Америки та Гонконгу; «Four Seas Gang», виступає найбільшим угрупованням у Тайвані; «14 K» у Гонконгу, яка також має свої осередки в Росії, Австралії, Канаді, Чехії, країнах Південно-Східної Азії та США; «Sun Yee On», яка є найбільшою з китайських тріад і здійснює кримінальну діяльність на території США, країн Бенілюкс, Австрії, Франції, Німеччини, Іспанії, Австралії, Японії та Таїланду. Можливо, до складу тріад входять до 300 тис. осіб. На відміну від вертикально структурованих колумбійських кокаїнових картелів, у яких кримінальна активність жорстко спрямовується з верхівкової частини піраміди, китайські тріади є набагато більшою мірою розгалуженою кримінальною павутиною з безліччю різних підприємств з менш централізованим керуванням [12]. Тріадами здійснюється набагато більш широкий спектр злочинної активності, ніж колумбійськими картелями. Так, крім торгівлі наркотиками (переважно героїном), вони займаються контрабандою, крадіжками, замовними вбивствами, вимаганням, шахрайськими операціями з кредитними картками, наживаються на проституції та заборонених азартних іграх. Але основні доходи їм приносить наркобізнес та контрабанда «живого товару». Зокрема, тріади відіграють домінуючу роль в імпорті героїну в США та низку інших країн. Завдяки їхнім зусиллям щодо розвитку відповідної ринкової інфраструктури світове виробництво опіуму з 1995 року практично потроїлося, причому головним чином в так званому Золотому Трикутнику Південно-Східної Азії і в Золотому Хресті Південно-Західної Азії. Власне, дві третини щорічно виробленого світового обсягу опіуму має своїм походженням Південно-Східну Азію, переважно Бірму. Основним же постачальником

цього продукту споживачам у США та Європі виступають китайські кримінальні структури.

Італійські транснаціональні злочинні угруповання виділяються серед інших організацій як найбільш складні та глибоко законспіровані кримінальні структури. Найбільш відомими серед них є сицилійська мафія (або Коза Ностра), неаполітанська каморра, а також калабрійська ндрангета [13]. Історія сицилійської мафії сягає століть, згодом вона змогла стати вельми впливовою кримінальною організацією. Каморра з'явилася в XIX ст. як суто міське явище і з того часу стало розгалуженим, ієрархічно організованим злочинним угрупованням. Як підкреслює дослідник італійської мафії Е. Серао, для каморри більш характерні принципи корпоративної організації та жорстка дисципліна, ніж для інших злочинних угруповань [14, р. 15–17]. Ндрангета з'явилася в той же час як організація самозахисту бідних селян, спрямована проти великих земельних власників. Ндрангета основана на сімейних та родинних зв'язках, вона відома також широким використанням ритуалів та церемоній. Ндрангета має змішану вертикально-горизонтальну централізовану структуру, в якій виділяються «ндріни» – окремі сім'ї та «локале» – їх об'єднання в межах будь-якої території, регіону, що забезпечує, з одного боку, ефективність управління осередками злочинного співтовариства, з другого – постійне розширення масштабів злочинної діяльності та повний контроль «локале» над зайнятими ними територіями. За всіх своїх відмінностей, підкреслюють Ф. Аллум і Дж. Сендс, ці угруповання мають спільні риси, засновані на культурних традиціях італійського Півдня [10, р. 138–140]. В основі діяльності перелічених і низки інших кримінальних спільнот в Італії лежать різноманітні традиції старих мафіозних кланів, що носять сімейний та силовий характер. Разом з тим італійські мафіозні структури надзвичайно динамічні, легко пристосовуються до мінливих умов ринку та в необхідних випадках налагоджують ділове співробітництво з аналогічними структурами в інших регіонах світу. Сфери діяльності італійських мафіозних спільнот досить різноманітні: контрабанда наркотиків, викрадення людей, нейтралізація конкурентів у сфері законного підприємництва за допомогою незаконних засобів тощо. Сьогодні італійська організована злочинність дуже активна в багатьох країнах Європи. В Австрії вона займається наркобізнесом і відмиванням грошей, у Бельгії – торгівлею зброєю та наркотиками, у Франції – контрабандою цигарок і ліків, рекетом, відмиванням грошей, організацією проституції та азартних ігор. Італійські злочинні угруповання активно діють на території Німеччини, займаючись від-

миванням грошей, наркобізнесом, торгівлею зброєю та вкраденими автомобілями, але також і будівництвом, харчовою та шкіряною промисловістю тощо.

Впливовим транснаціональним організованим злочинним угрупованням є якудза. Ця організація народилася понад чотири століття тому в Японії феодалів і самураїв, пережила свій золотий вік між 1960-ми і 1980-ми роками, коли вона налічувала понад 180 000 учасників [15]. Саме слово «якудза» (яп. ヤクザ) перекладається як комбінація чисел 8-9-3, тобто «я-ку-за». Якудза складається з 25 об'єднань або «сімей», з яких три є основними і від них залежать сотні підгруп відповідно до суворої ієрархії. Найбільшу активність вона виявляє у себе в країні, а також на території США, Гавайських островів, Філіппін. Члени злочинних груп підпорядковуються суворої ієрархії, їх життєдіяльність регулюється звичаями та традиціями кримінального середовища. У повсякденному житті якудза видають себе за успішних бізнесменів. Найбільш активно проявляють себе в операціях з «відмивання» грошей, секс-індустрії, шахрайських операціях, економічних злочинах, останнім часом стали займатися кіберзлочинністю, складськими маніпуляціями тощо. Відмінним для японських якудза є небачений в інших країнах ступінь суспільної толерантності до якудза, що дозволяє їм підтримувати фактично партнерські відносини з поліцією та відкрито демонструвати формальні ознаки приналежності до тих чи інших угруповань злочинців. Але судові та поліцейські переслідування за останні роки зменшили кількість якудза до приблизно 10 000, не враховуючи сподвижників.

Історія мексиканських наркокартелів починається з 1960-х рр., коли дрібні угруповання сімейного та близькоспорідненого характеру почали займатися незаконною діяльністю по переміщенню контрабандних товарів та наркотиків у США, а також незаконною міграцією. За своєю природою ці групи були розрізнені, не мали єдиного центру стратегічного керівництва та координації, управлінських структур, їх діяльність здійснювалася на кордоні Мексики та США. Однак ситуація почала кардинально і швидко змінюватись у період з кінця 1970-х і до початку 1980-х рр., коли основний транзит наркотрафіку став здійснюватися з Колумбії через територію Мексики та до основного ринку збуту – США. За досить нетривалий час розрізнені та слабо організовані сімейні групи стали кооперуватися та оформлятися в складні вертикально структуровані наркокартелі, діяльність яких була загалом переорієнтована на транзит кокаїну до США, що зумовило прагнення до територіального відокремлення мексиканської організованої злочинності

та розподілу території Мексики на сфери впливу [16]. У міру збільшення імпортованого кокаїну до США зростала і могутність мексиканських картелів, що виявилось в збільшенні прибутку цих злочинних організацій, створенні власних мереж поширення в США, диверсифікації злочинної діяльності, а також кількісному збільшенні штатної та організаційної структури наркокартелів. У свою чергу, зростання могутності наркокартелів спровокувало природну конкуренцію між ними, що неминуче спричинило силову боротьбу та зростання воєнізованих структур і підрозділів усередині картелів. Міністерство юстиції США вважає, що мексиканські групи наркоторговців (у першу чергу картелі «Сіналоа», «дель Гольфо», «Хуареса» та «Лос-Зетас») домінують у галузі наркоторгівлі та працюють більш ніж у 230 містах США. Вони розширили свій бізнес-портфель і вже займаються не лише контрабандою кокаїну з Латинської Америки, а й імпортом героїну з Азії та виробництвом марихуани та метамфетаміну в США (за даними міністерства юстиції США). 20 лютого 2025 р. Державний департамент США визнав картелі «Сіналоа», «Нове покоління Халіско», «Північно-східний», «дель Гольфо» і «Об'єднані картелі» терористичними організаціями [17].

Нігерійська організована злочинність у світі з'явилася відносно недавно [18]. Зростання організованої злочинності у Нігерії часто пов'язують із падінням цін на нафту на початку 80-х років XX ст. і викликаной цим дезорганізацією нігерійської економіки, яка наприкінці 1970-х на 95% залежала від експортних надходжень. У результаті багато обдарованих, маючих неординарні здібності нігерійців – значна частина яких мала вищу освіту та жила в інших країнах – були повністю позбавлені джерела доходів. Деякі з них стали на шлях злочинної діяльності і досягли надзвичайних успіхів. Нігерійські злочинні організації зайнялися широкомасштабним обігом наркотиків. Вони займаються також шахрайством та вимаганням, у тому числі підробкою кредитних карток та махінаціями, пов'язаними з діяльністю комерційних банків та програмами допомоги по лінії уряду. Вони досягли успіху у виготовленні фіктивних посвідчень особи, які дозволяють їм здійснювати такі операції, як використання підроблених чеків для отримання неінкасованих сум, отримання субсидій на освіту, шахрайство з метою одержання соціальних пільг, одержання обманним шляхом страхових виплат та коштів за допомогою електронного переказу. Вони не вплутуються у великомасштабні операції і віддають перевагу дрібним операціям, проводячи безліч таких операцій і прагнучи, як правило, залишатися в тіні. Найбільш відомі способи шахрайства, що використовуються нігерійськими злочинни-

ми організаціями, отримали назву шахрайство за схемою «нігерійських листів». Нігерійські кримінальні угруповання засновані, як і італійські, на сімейних та кланових зв'язках, що надзвичайно ускладнює проникнення в їхнє середовище агентів поліції.

Після 1991 р. в світі з'явилася організована злочинність з Росії та Східної Європи [19]. Класичне становлення транснаціональної організованої злочинності в Росії припадає на кінець 80-х – початок 90-х рр. XX ст. Сприяли розквіту російської організованої злочинності лібералізація зовнішньоекономічної діяльності, руйнування єдиного економічного простору СРСР, відсутність ефективно охоронюваних кордонів, ослаблення держави та її інститутів та сепаратистські тенденції в Росії, політична нестабільність, загострення міжнаціональних конфліктів, корупція. Під час перебудови та стихійного переходу до ринку злочинні організації використовували транснаціональні можливості для контрабандного вивезення нафтопродуктів, золота, металів, сировини, озброєння, валюти, антикваріату та творів мистецтва в інші країни, контрабандного і безмитного ввезення товарів до Росії. Номенклатурні транснаціональні злочинні організації опинилися поза конкуренцією і за кордоном, і у своїй країні. За кордоном тому, що вони фактично створювалися ще за часів колишнього СРСР і мали величезні, ні з чим не порівняні ресурси, які вони розпродавали за демпінговими цінами. А у своїй країні тому, що в ній не було нормальних ринкових відносин і з ними ніхто не міг конкурувати, оскільки за ними безпосередньо стояли партійні, державні, господарські структури, а нерідко КДБ і МВС.

Загалом у Росії діють від 2500 до 8000 угруповань організованої злочинності. Деякі з них засновані на клановій чи етнічній спільності, інші – на територіальній. Понад 200 кримінальних угруповань мають транснаціональні зв'язки, поширили той чи інший вплив та контакти на Захід, особливо в Західну Європу та США [20]. Відмінною рисою російських кримінальних об'єднань є активне використання насильства, жорстокість, часте звертання до послуг найманих кілерів. Російські кримінальні об'єднання завдяки широко поширеній корупції проникли в політичну систему своєї країни. Російська організована злочинність займається здирництвом, рекетом, організацією проституції, виробництвом порнографічної продукції, торгівлею вкраденими автомобілями та ядерними матеріалами, відмиванням грошей, наркобізнесом (гашиш, синтетичні наркотики, героїн, марихуана тощо). В Австрії російські кримінальні угруповання займаються організацією проституції, відмиванням грошей, здійснюють наркотрафік,

у Бельгії – організацією проституції, рекетом, порнографією, у Фінляндії – організацією проституції, незаконним ввезенням людей, контрабандою горілки і дорогоцінностями. На російську організовану злочинність припадає третина від загальної кількості злочинів, включаючи проституцію, торгівлю вкраденими автомобілями, здирицтвом, підробкою документів, торгівлею зброєю та радіоактивними матеріалами. В Італії російські кримінальні групи займаються вимаганням, торгівлею зброєю, незаконним ввезенням громадян, у Нідерландах – організацією проституції, порнографією, економічними злочинами, торгівлею вкраденими автомобілями, в Іспанії – відмиванням грошей та крадіжкою дорогих автомобілів, у Швеції – організацією незаконної імміграції, у Великій Британії – проституцією та відмиванням грошей. Російські кримінальні групи також тісно співпрацюють з організованою злочинністю з інших країн.

Турецькі кримінальні угруповання, що діють у Європі, засновані на сімейних та кланових зв'язках і структуровані ієрархічно. Вони відіграють важливу роль у торгівлі наркотиками, насамперед у торгівлі героїном та іншими опіатами. Турецька мафія ввозить до Європи наркотики із країн так званого «Золотого трикутника» (західна частина Лаосу, північні провінції Таїланду та північно-східні регіони Бірми) та країн так званого «Золотого півмісяця» (Афганістан, Іран та Пакистан). Турецька організована злочинність займається також підробкою продукції, нелегальною імміграцією, викраденням людей. Вона надзвичайно активна у всій Європі, спираючись на громади турецьких іммігрантів у всіх європейських державах. Турецька мафія тісно співпрацює з італійськими, албанськими та голландськими злочинними об'єднаннями.

Транснаціональна злочинність наскрізно пов'язана з різними складовими глобалізації: це значить, що економічні, політичні, культурно-туристичні, екологічні, спортивні та інші напрями глобального розвитку можуть бути криміналізовані, а відтак потенційно сприяти міжнародній і національній злочинності. Отже, в аспекті криміналізації ряду світових макропроцесів, глобалізація лишається багатозначним і небезпечним явищем; крім того, зростаюча криміногенність глобалізованого світу, на жаль, поки що значно перевищує антикриміногенні можливості держав і відповідних фахових міжнародних установ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасіна Л. М., Требін М. П. Деструктивні мегатенденції сучасності: глобальний конфлікт, глобалізація злочинності, міжнародний тероризм. *Український соціум*. 2008. № 4 (27). С. 140–148.

2. World Drug Report 2023. *Office on Drugs and Crime*. URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html> (accessed date: 23.02.2025).
3. Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organized crimes: Research report. *UNODC*. October 2011. P. 7. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_financial_flows_2011_web.pdf (accessed date: 23.02.2025).
4. Вербеньський М. Г. Транснаціональна злочинність : монографія / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ : Ліра, 2009. 356 с.
5. Жаровська Г. П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія : монографія / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. 567 с.
6. A handbook of transnational crime and the rehabilitation of offenders / editors: P. N. Ndubueze, F. Attoh, S. O. Adejoh. Yaba-Lagos : Universtiy of Lagos Press and Bookshop Ltd., 2022. xxii, 324 p.
7. Ткачова О. В. Транснаціональна злочинність: особливості й основні моделі. *Теорія і практика правознавства*. 2021. Вип. 2. С. 240–251.
8. A research agenda for global crime / edited by Tim Hall, Vincenzo Scalia. Cheltenham, UK ; Northampton, MA : Edward Elgar Publishing, 2019. xi, 181 p.
9. The Palgrave Handbook of (In)security and Transnational Crime in Africa / Adebuseyi Isaac Adeniran, James Olabisi Ayodele, Lanre Olusegun Ikuteyijo (Editors). Cham: Palgrave Macmillan, 2025. viii, 409 p.
10. Allum F., Sands J. Explaining organized crime in Europe: Are economists always right? *Crime, law & social change*. 2004. Vol. 41, Issue 2. P. 133–160. DOI: 10.1023/B:CRIS.0000016223.49968.17
11. Nieves R. J. Colombian cocaine cartels : lessons from the front. Washington, D. C. : National Strategy Information Center, 1997. ii, 34 p.
12. Robertson F. Triangle of death : the inside story of the Triads – the Chinese mafia. London : Routledge and K. Paul, 1977. 184 p.
13. Arcà F. Mafia, camorra, 'ndrangheta. Roma : Lato side, 1982. 373 p.
14. Seroa E. King of the Camorra / tr. by Baron Bernardo Quaranta di San Severino. New York: G. W. Dillingham company, 1912. 303 p.
15. Амерісе А. Якудза. Звідки походить японська мафія і чому вона переживає занепад. *BBCnews.Україна*. 28.04.2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cv2xdpr1w1qo> (дата звернення: 23.02.2025).
16. Marcy W. L. Narcostates : civil war, crime, and the war on drugs in Mexico and Central America. Boulder; London : Lynne Rienner Publishers, Inc., 2023. viii, 359 p.
17. Designation of International Cartels. *U. S. Department of State*. February 20, 2025. URL: <https://www.state.gov/designation-of-international-cartels/#:~:text=Cártel%20de%20Sinaloa%20is%20a,drugs%20to%20the%20United%20States> (accessed date: 23.02.2025).

18. Ellis S. *This present darkness : a history of Nigerian organized crime*. New York, NY : Oxford University Press, 2016. xv, 313 p.
19. *Russian and post-Soviet organized crime* / edited by Mark Galeotti. Aldershot, England ; Brookfield, [Vt.] : Ashgate, 2002. xxi, 340 p.
20. Unger C. *House of Trump, House of Putin : the untold story of Donald Trump and the Russian mafia*. New York : Dutton, 2019. 368 p.

ЗМІСТ

Секція: Історичні науки

Журкін Є. І.

ВПЛИВ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ПЕРЕБІГ ПОЛІТИЧНОЇ АКЦІЇ «УКРАЇНА БЕЗ КУЧМИ».....	3
---	---

Секція: Економічні науки

Хлинін Д. В.

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ.	6
---	---

Секція: Філософські науки

Зінченко Н. О., Кривоніс А.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ	12
---	----

Поліщук Д. Ю.

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СВІТУ	14
---	----

Янішевський О. Л.

РОЛЬ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЛЮБОВІ У ФОРМУВАННІ АКСІОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНИ СЬОГОДЕННЯ	19
--	----

Секція: Філологічні науки

Надточей Н. О., Цимбал С. В., Ван В. Н.

СПЕЦИФІКА ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ В КОМУНІКАЦІЇ ЛЬОТЧИКІВ КНР.....	22
--	----

Секція: Педагогічні науки

Дворська А. О.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД	26
--	----

Комісаров К. Ю., Боришполець Ю. В., Городиська О. А.

СУБСТАНТИВАТОРИ В СУЧАСНІЙ ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА	29
---	----

Сеньовська Н. Л., Скуратко Т. М.

МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ІСТОРІЄЮ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (У КОНТЕКСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ)	32
---	----

Секція: Мистецтвознавство

Курбанов Г. О.

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ЯПОНІЇ: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ	37
---	----

Секція: Психологічні науки

Овчар А. І.

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО-ВАЖЛИВА ВЛАСТИВІСТЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	41
--	----

Пономарьова В. М.

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ	44
--	----

Пука Р. І.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	47
---	----

Реміш І. І.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ОСОБИСТІСНИХ КРИЗ	50
--	----

Секція: Соціологічні науки

Смаглюк О. А.

СЕКСУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ ЯК ШЛЯХ ЗАПОБІГАННЯ РАНЬОГО СТАТЕВОГО ЖИТТЯ	54
---	----

Секція: Політичні науки

Косікова О. В.

ДЕОНТОЛОГІЧНИЙ ЛІБЕРАЛІЗМ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ	57
---	----

Погрібна В. Л.

МІФОЛОГІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ	61
---	----

Стеценко С. В.

ЛЕГІТИМІЗУЮЧИЙ ФАКТОР ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ДИСКУРСІ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ	64
--	----

Требін М. П.

КРИМІНАЛІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН ЯК ДЕСТРУКТИВНА МЕГАТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ	65
--	----

Наукове видання

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Матеріали

XXVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 28 лютого 2025 р.)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 03.03.2025. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 5,9. Обл.-вид. арк. 6. Тираж 100 пр. Зам. № 299

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017